

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดธรรมาภิบาลเพื่อการจัดการ
ทรัพยากรป่าไม้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคเหนือ

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ : นางพิมลพรรณ มีเป็น

ชื่อปริญญา : ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต (สิ่งแวดล้อมศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจษฎา มิ่งฉาย	ประธานกรรมการ
ดร. นิชาธิย์ ใจคำวัง	กรรมการ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทของพื้นที่ ปัจจัยเงื่อนไข และกระบวนการ
บริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ภายใต้หลักธรรมาภิบาล เพื่อพัฒนาและประเมินองค์ประกอบและ
ตัวชี้วัดธรรมาภิบาลในการจัดการทรัพยากรป่าไม้สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
ภาคเหนือกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 1. กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐในเขต
พื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ประเภทป่าต้นน้ำ
และกลุ่มผู้รู้ รวมจำนวน 24 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง 2. กลุ่มผู้เข้าร่วมกระบวนการพัฒนา
องค์ประกอบและตัวชี้วัดธรรมาภิบาลเพื่อการจัดการทรัพยากรป่าไม้ขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ได้แก่ผู้กำกับดูแลนโยบายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้บริหารและผูปฏิบัติงานในองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 71 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจงและแกนนำชุมชนและประชาชนในเขต
พื้นที่ จำนวน 1,490 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ 3. กลุ่มผู้ประเมินผลการพัฒนา
องค์ประกอบและตัวชี้วัดธรรมาภิบาลในการจัดการทรัพยากรป่าไม้สำหรับองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการจากมหาวิทยาลัย และผู้บริหารงานขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลการบริหารงานด้านธรรมาภิบาล รวมจำนวน 5 คน คัดเลือกแบบเจาะจง
รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 1,590 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์
เชิงลึกการสังเกตและการบันทึกภาคสนามแบบสอบถาม และแบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด
ธรรมาภิบาลการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ปัจจัย และการวิเคราะห์สมการถดถอย

ผลการวิจัยพบว่า บริบทปัจจัยและเงื่อนไขในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่สำคัญได้แก่การใช้ศักยภาพ ความเข้มแข็ง และการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน สถานศึกษาสถาบันทางศาสนา ประชาชน และองค์กรภายนอกในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ร่วมกัน โดยมีเครื่องมือที่สำคัญ คือ แผนพัฒนาตำบลการจัดทำระเบียบและข้อบังคับระดับหมู่บ้าน ตำบลขึ้นมาบังคับใช้ มีการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ด้านกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่มุ่งเน้นการบริหารจัดการในรูปแบบของคณะกรรมการป่าชุมชนที่มีตัวแทนของทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจและประสานงานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เกิดการยอมรับและร่วมสนับสนุนทั้งด้านบุคลากรด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์

ผลการวิจัยการพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคเหนือ พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคเหนือมี 6 องค์ประกอบ 31 ตัวชี้วัด คือ ด้านกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ช่องทางการรับฟังความคิดเห็น มาตรการทางสังคม และผู้นำการเปลี่ยนแปลงรวม 18 ตัวชี้วัด และด้านกระบวนการการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดทำแผนชุมชน การสื่อสาร และนวัตกรรมและการเรียนรู้ รวม 13 ตัวชี้วัดและจากการประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีน้ำหนักคะแนนเฉลี่ยรวมในระดับมากที่สุดทั้งในเรื่องของความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

คำสำคัญ : องค์ประกอบและตัวชี้วัดธรรมาภิบาล การจัดการทรัพยากรป่าไม้
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น